Evropski parlament
2024-2029

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve
predsednica

11.11.2025

Johan Van Overtveldt
predsednik
Odbor za proračun
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce na podlagi vloge Švedske – EGF/2025/003 SE/Northvolt (2025/0326(BUD))

Spoštovani gospod predsednik!

Odboru za zaposlovanje in socialne zadeve je bilo v postopku iz naslova naloženo, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Odločil se je, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Vprašanje je obravnaval na seji 11. novembra 2025. Na tej seji se je odločil, da Odboru za proračun kot pristojnemu odboru predloži mnenje, navedeno v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Li Andersson

MNENJE

A. ker je Švedska 16. junija 2025 vložila vlogo za uporabo Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce (ESPG) v skladu s členom 8(1) Uredbe (EU) 2021/691 v zvezi s presežnimi delavci v podjetju Northvolt (Northvolt AB) in njegovih hčerinskih družbah ter pri 13 podizvajalcih, dobaviteljih in proizvajalcih v poproizvodni fazi na Švedskem; ker je bila vloga dopolnjena z dodatnimi informacijami, predloženimi v skladu s členom 8(5) uredbe o ESPG; ker je glavno podjetje delovalo v gospodarskem sektorju, razvrščenem v oddelek 71 NACE Revizija 2 (Arhitekturna in inženirska dejavnost; tehnično preizkušanje in analiziranje); ker je do odpustov v podjetju Northvolt prišlo predvsem v regijah Övre Norrland (SE33), Stockholm (SE11) in Östra Mellansverige (SE12) na ravni NUTS 2;

B. ker je Švedska vlogo vložila na podlagi meril za pomoč iz člena 4(2), točka (a), Uredbe (EU) 2021/691, ki zahteva prenehanje delovne aktivnosti za vsaj 200 presežnih delavcev v štirimesečnem referenčnem obdobju v podjetju v državi članici, vključno s presežnimi delavci pri dobaviteljih ali proizvajalcih v poproizvodni fazi in/ali samozaposlenimi osebami, ki so prenehale opravljati dejavnost; ker je Komisija to vlogo ocenila in v skladu z vsemi veljavnimi določbami uredbe o ESPG ugotovila, da so pogoji za finančni prispevek iz ESPG izpolnjeni;

C. ker se vloga nanaša na 5 829 presežnih delavcev, ki so prenehali delovno aktivnost v podjetju Northvolt (Northvolt AB) in njegovih hčerinskih družbah ter pri osmih podizvajalcih, dobaviteljih in proizvajalcih v poproizvodni fazi, in sicer v referenčnem obdobju štirih mesecev od 28. novembra 2024 do 28. marca 2025; ker je poleg njih med upravičenci še 657 presežnih delavcev, ki so prenehali delati pred referenčnim obdobjem ali po njem; ker je upravičencev skupno 6 486;

D. ker je Komisija 28. oktobra 2025 Parlamentu in Svetu predložila predlog sklepa o uporabi sredstev ESPG v korist Švedske, da bi podprla ponovno vključitev 5 800 ciljnih upravičencev na trg dela;

E. ker je dogodek, ki je povzročil presežke, večje prestrukturiranje podjetja Northvolt AB, ki mu je sledil stečaj podjetja 12. marca 2025; ker so Northvolt AB leta 2016 ustanovili zasebni vlagatelji z namenom vzpostavitve evropske industrije baterij za zmanjšanje odvisnosti od kitajskih proizvajalcev; ker je bila junija 2022 v občini Skellefteå odprta tovarna baterij, imenovana Northvolt Ett, podjetje Northvolt Labs pa je bilo ustanovljeno kot raziskovalni kampus v občini Västerås; ker je bila tovarna Northvolt Ett ustanovljena za proizvodnjo litij-ionskih baterij za električne avtomobile in shranjevanje energije;

F. ker pa so se resne težave v proizvodnem procesu hitro pokazale in je leta 2023 proizvodnja v tovarni Northvolt Ett dosegla le 0,5 % prvotno načrtovane zmogljivosti; ker so bile zaradi teh zamud velike stranke podjetja Northvolt prisiljene preklicati svoja naročila; ker so hkrati lahko kitajski proizvajalci baterij s pomočjo državnih subvencij baterije prodajali po polovični ceni v primerjavi z Northvoltom; ker so zaradi prevladujočega položaja Kitajske in v prizadevanju po neodvisnosti od kitajskih proizvajalcev tudi številna svetovna gospodarstva močno subvencionirala lastno

proizvodnjo baterij, kar je povzročilo ogromno presežno ponudbo baterij, pri čemer so že samo kitajski proizvajalci zmožni zadovoljiti svetovno povpraševanje;

G. ker je ameriško zagonsko podjetje Lyten 7. avgusta 2025 napovedalo, da namerava prevzeti Northvoltovo proizvodnjo baterij; ker je ta transakcija trenutno v postopku odobritve švedskih organov; ker trenutno ni jasno, kdaj bi se proizvodnja lahko ponovno začela in koliko delavcev bi se lahko ponovno zaposlilo;

H. ker je stečaj Northvolta največji stečaj na Švedskem v sodobnem času; ker pa švedske oblasti ne pričakujejo večjih posledic v mestih Västerås in Stockholm, medtem ko je zaradi več kot 5 000 presežnih delovnih mest vpliv na mesto Skellefteå (36 000 prebivalcev v mestu in 77 000 prebivalcev v občini) resen, kar dokazuje močno povečanje stopnje brezposelnosti z 2,9 % na 8,2 % po stečaju podjetja Northvolt; ker so se zato švedski organi odločili, da bodo pomoč iz ESPG osredinili na mesto Skellefteå, medtem ko bodo delavci v Västerås in Stockholmu obveščeni o možnosti ukrepov ESPG, pomoč pa bo dodeljena na njihovo zahtevo;

I. ker sredstva ESPG ne presegajo najvišjega letnega zneska 30 milijonov EUR (v cenah iz leta 2018), kot je določeno v členu 8 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, spremenjene z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2024/765 z dne 29. februarja 2024.

Zato Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za proračun kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. želi spomniti, da je namen ESPG izkazovati solidarnost z upravičenci in jih podpirati; meni, da bi morali biti finančni prispevki iz ESPG prvenstveno usmerjeni k aktivnim ukrepom na trgu dela in prilagojenim storitvam, s katerimi bi se upravičenci hitro ponovno vključili v dostojno in trajnostno zaposlitev v svojem prvotnem sektorju ali pa zunaj njega; poudarja, da je delavce pomembno pripraviti na nujno potrebni zeleni in digitalni prehod evropskega gospodarstva in družbe ter jim pri tem pomagati; v zvezi s tem ponovno poudarja, da ima Unija pomembno vlogo pri nudenju potrebnih kvalifikacij za pravičen prehod v skladu z evropskim zelenim dogovorom, tudi s financiranjem iz ESPG;

2. se strinja s Komisijo, da so pogoji iz člena 4(2), točka (a), uredbe o ESPG izpolnjeni in da je Švedska na podlagi uredbe o ESPG upravičena do finančnega prispevka v znesku 8 526 322 EUR, kar je 60 % skupnih stroškov v znesku 14 210 537 EUR, od česar stroški prilagojenih storitev znašajo 13 663 977 EUR, stroški priprave, upravljanja, informiranja in oglaševanja ter nadzora in poročanja pa 546 560 EUR;

3. je zaskrbljen, da bi lahko vsaka zamuda pri podpiranju delavcev pri iskanju nove zaposlitve povzročila beg možganov, kar bi imelo resne posledice za regijo, saj so se številni delavci preselili v Skellefteå na severu Švedske samo zaradi zaposlitve v Northvoltu; želi spomniti, da je 29 % ciljnih prejemnikov mlajših od 30 let, 68 % jih je starih med 30 in 54 let, 64 % pa jih ima terciarno izobrazbo; poudarja tudi, da je bilo 40 % Northvoltove delovne sile državljanov tretjih držav, katerih dovoljenja za delo in prebivanje so bila odvisna od njihove zaposlitve;

4. pozdravlja, da je Švedska navedla, da je bil usklajeni sveženj prilagojenih storitev pripravljen v posvetovanju s predstavniki delavcev in socialnimi partnerji, v skladu s členom 7(4) uredbe o ESPG;

5. je seznanjen, da prilagojene storitve, ki bodo zagotovljene delavcem, vključujejo naslednje ukrepe: (a) poglobljena ocena in priprava individualnega načrta, (b) dejavnosti iskanja zaposlitve in inštruiranje, (c) podpora za ustanovitev lastnega podjetja, (d) zagonska podpora naložbam (iskalci zaposlitve, ki ustanovijo lastno podjetje, bodo lahko zaprosili posebno podporo za naložbe v višini do 22 000 EUR), (e) usposabljanje za trg dela, (f) tečaji usposabljanja v okviru rednega izobraževalnega sistema, (g) koraki do dela (ukrep, namenjen posebej ranljivim upravičencem, ki morda potrebujejo posebno podporo pri dostopu do trga dela ali izobraževanju), in (h) pomoči (pomoč za pripravništvo, pomoč za tiste, ki se pripravljajo na ustanovitev lastnega podjetja, pomoč za dejavnost za udeležence v ponujenih ukrepih usposabljanja, pomoč za mobilnost za kritje potnih stroškov in stroškov selitve v primeru nove zaposlitve v drugi regiji, potni stroški za udeležbo na razgovorih za zaposlitev zunaj mesta);

6. poudarja zlasti pomen člena 7(2) uredbe o ESPG, v skladu s katerim je treba v usklajenem svežnju predvideti prihodnje obete na trgu dela ter potrebna znanja in spretnosti, združljiva s prehodom na trajnostno gospodarstvo, ki bo gospodarno z viri, pri čemer je poseben poudarek na razširjanju znanj in spretnosti, potrebnih v digitalni industrijski dobi; vsebina tečaja vključuje področja, kot so programljivi logični krmilnik, industrijska avtomatizacija, upravljanje digitalne proizvodnje, energijsko učinkovita tehnologija in osnovno programiranje;

7. poudarja, da je Švedska potrdila, da ukrepi, ki jih podpira ESPG, ne bodo financirani iz drugih finančnih instrumentov Unije;

8. želi spomniti na možnost, da se v usklajeni sveženj vključijo posebni časovno omejeni ukrepi, med drugim dodatki za nego otroka, kot je določeno v členu 7(2)(b) uredbe o ESPG, da se iskalcem zaposlitve omogoči udeležba v predlaganih dejavnostih.